

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX., ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjai ingyen kapják.

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Vécsey-utca 5. sz.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

Közvizeink halasításáról.

Mióta az ármentesítés és a vízszabályozás érdekében végrehajtott nagyszabású munkálatok nemcsak apasztották a halas vizek kiterjedését, de azok minőségét is nagymértékben rontották abban az értelemben, hogy a halakat megfosztották legjobb ivóhelyeiktől, a halivadékok pedig a fejlődésükre legalkalmasabb területektől, mindjobban előtérbe nyomul annak a szüksége, hogy az újbóli halasítást mesterségesen termelt, minél életerősebb halivadék kieresztésével oldjuk meg.

Ilyen módon indult meg nálunk is a közvizek halasításának nagyfontosságú kérdése, egyelőre ugyan még szerény eszközökkel, de oly lelkesedéssel, a mely az észrevehetőleg emelkedő helyes halászati érzék mellett már is határozott eredményekre utalhat. Mert pedig a *mesterséges halászat*, kiváltképpen a tógazdasági üzem legutóbb nem remélt módon izmosul, a maga duzzadó életerejéből a természetesnek is adhat kölcsön annyit, hogy akár talpra is állíthatja, a mennyire a főnforró viszonyok között ez egyáltalán lehetséges.

A közvizek halasításának előmozdítására irányuló törekvéseknek már bizonyos múltjuk van. Jelenlegi földmívelési miniszterünk: *Darányi Ignác* első minisztersége alatt is foglalkozott eme közérdekű feladat gyakorlati megoldásával. Az 1904. évi költségvetésében 300,000 korona hitel engedélyezését kérte a törvényhozástól arra, hogy ebből 6—10 év alatt annyi ivadéknevelő-telepet állíthasson föl, a mennyi a közvizek népesítéséhez igényeltető éves ponty és süllőivadék termeléséhez szükséges. A vonatkozó indoklás szerint ugyanis folyóinknak ama része, a melyekben nevezett halfajok sikerrel tenyésztethetők, mintegy 160,000 holdra rúg s e hatalmas területnek rendszeres halasításához mintegy 10 millió darab növendékhal kell. Ezen anyagnak termelése pedig legalább 2,500 kat. hold ivadéknevelő-tó bírását feltételezi, minélfogva azokat a szabályozott folyók mentén akként tervezte, hogy lehe-

tőleg minden halászati társulat kapjon legalább egy ily telepet s annak felhasználásával mindegyik maga gondoskodik a népesítéshez szükséges halanyag termeléséről.

Úgy tudjuk ez a munka folyik; azonban a kizárólag magánosok kezében levő alkalmas területeknek megszerzése, valamint a vízhasználati engedélyek kieszközlése annyi akadályba ütközik, hogy nagyon is kétséges, vajjon a tervbevelt 6—10 év alatt befejezhetők lesznek-e. Hivatalos jelentések szerint eddigél 8 helyen áll ily telep működésben együtt 117 kat. holdnyi kiterjedésben, a melyekről a múlt évben közel 1,5 millió ivadékot juttattak a közvizekbe. Tárgyalás és kivitel alatt áll pedig 15 helyen összesen 468 kat. hold kiterjedésben ilyen telep létesítése. A tényleg kiépültekhez 22,000 korona segélyvel járult az állam, a kivitel alatt állók költsége pedig 30,500 kor. van előirányozva.

Darányi miniszter, a kisemberek iránti szeretetében azonban még tovább is ment a halászat segélyezésében. Azt vallja ugyanis, hogy a halasítás előmozdítása első sorban társadalmi feladat s az államot csupán az idevágó tevékenység felébresztésének földadata terheli s ebben kell tehát fejlesztőleg közbenjárnia. Ezt megfelelő jutalmazással kívánja előmozdítani egyrészt az imént érintett ivadéknevelő-telepek beruházásával kapcsolatos költségek viselésével, másrészt azzal, hogy a tógazdaságokban termelt és kifogástalan minőségű halanyagban mutatkozó fölösleget a termelőktől méltányos áron megváltja s ezen anyagot ugyancsak a közvizek halasítására fordítja.

A miniszter ezen eljárásában lehetetlen a helyes és céltudatos gazdasági politikát meg nem látni. Hiszen köztudomású, hogy a tógazdaságok a halanyag dolgában saját termelésük biztonsága érdekében mindig bizonyos fölösleggel dolgoznak. Ezt a fölösleget olyan termelők veszik meg, a kik törpe üzemmél gazdálkodnak, többnyire csak hízlalnak. A mi ezen felül még

megmarad, az a tógazdára nézve majdnem egészen értéktelen anyag. A miniszter ezen anyagra reflektál s azt az említett körülményeknél fogva igen olcsón megszerezheti. Bármily olcsón váltsa is azonban meg, a tenyésztőre nézve megmenti a teljes elértéktelenségtől. Ilyen módon kettős célzt szolgál tehát eljárásával, nevezetesen a köztenyésztésnek kifogástalan tenyészanyagot juttat, a tenyésztőt pedig az átengedett tenyészanyag mennyiségéhez és minőségéhez képest jutalmazza. Ha e mellett még azt is felemlítem, hogy az így szerzett kifogástalan tenyészanyaggal a vérfelújítás követelményeit is kielégíti, vagyis egy olyan irány érvényesül, a mely eddig minden jogosultsága és szüksége daczára, a halaknál egészen figyelmen kívül maradt: el kell ismernünk, hogy a miniszter eljárása a köztenyésztés érdekében igen hatalmas haladást jelent.

A mult évben különösen kedvezett az időjárás a pontyivadéknak. Annyi volt az apró hal, a mennyi csak ritkán van. Így már az őszi halászatok alkalmával érkeztek ajánlatok ilyen ivadék szállítására. A miniszter szívesen ragadta meg a halasításhoz az alkalmat és a Balatoni halászati társulattal közösen a Balaton halasítására 30,000 darab *törpeharcsát* és 100 mázsa *nemes pontyivadékokat* vásárolt az ihárosi és részben a daruvári tógazdaságokból. Az anyag fejlettségét jellemzi, hogy átlagosan 12 darab nyomott 1 kg.-ot, vagyis összesen mintegy 122,000 darab ilyen hallal szaporítottatott a Balaton ezen, ezidőszertint valamennyi között legjobban gondozott halasvizünk halállományára. A minden tekintetben ritka szép és erőteljes ivadékot vasúton szállították Fonyódfürdő-telep állomásra mult évi november 27., 28. és 30-án. A 2—2 vagonban szállított halak a hajnali vonattal érkeztek meg s a vasúttársulat előzenyességéből azonnal átvétettek. Mert a kikötőben készen állt a bárka és az ezt vontató gőzös, az átrakás és szétosztás oly hamar ment, hogy a mire megvirradt a halacska már új otthonukban voltak, minden veszteség nélkül.

Teljesség okáért megemlítjük, hogy a november hó 26 ikán szállított törpeharcsákból az egész Balaton kapott, holott a pontyivadékból csak a tó alsó öble részesült, mert Keszthelytől Tihanyig terjedő partvonalon eresztették őket szabadjukra.

A törpeharcsákat illetőleg meg kell emlékeznünk arról, hogy az előzőleg végzett próbahalasítások körül szerzett tapasztalatok annyira kedvezőnek bizonyultak, hogy annak alapján rendszeres terjesztésük szintén napirendre került. Ezt a kiváló jóízű, szálkátlan és keményhúsú halat az ihárosi tógazdaság honosította meg nálunk alig négy évvel ezelőtt. Azóta annyira elterjedt, hogy ma már több tógazdaság bír több-kevesebb mennyiséget közvizek népesítésére szállítani. Mindenütt osztatlan elismerésben részesül kiváló tulajdonságainál fogva, a miért közvizeinkben való meghonosítása is indokolt. Eltekintve igénytelenségétől, szaporaságától és bámulatos szívósságától, különösen kiemelendő nagy alkalmazkodási képessége, a melyknél fogva épp úgy otthon érzi magát a felvidék sebes és hidegebb vizeiben, mint a síkság lassú folyóiban, avagy erősen felmelegedő tavakban. Szaporaságát jellemzi, hogy már két éves korban ivarérett, szívósságát pedig az, hogy 24—48 óráig víz nélkül élve szállítható. Eme tulajdonságok nagyban ajánlják elszaporítását, mert arra van hivatva, hogy olcsó tömeghal, illetve igazi néptáplálék váljon belőle.

Ezen cél szolgáltatásban a közelmult napokban 105 mázsa mintegy 42,000 darab 1 és 2 éves ilyen hal fordítottatott közvizeink halasítására, részben az ihárosi, részben a kissztapári és végül a turai tógazdaságokban vásárolva. Nevezetesen a Duna felső folyásán és pedig a Dévény-nagybodaki, a Győrvidéki és a Komáromi halászati-társulat, továbbá a Pozsonymegyei kisdunai halászati-társulat területén kieresztettek 2—2 mázsát, a Tiszán, még pedig a Vásárosnamény-csapi halászati-társulat területén 50 kg. és a Zentavidéki halá-

Lazacztörténetek.

— A »Halászat« eredeti tárczája. —

Irtá: Jurán Vidor.

III.

Az alkony lassan-lassan szétterítette szürke palástját. A mocsarakban hangversenyző békák brekegése, a harmatos gyepen czirpelő kabóczák bús zizegése s a hazatérő gulya távoli kolompszava belenyilalt a nyári est főnséges csöndjébe, mely az egyre homályosodó de-rengés hű kísérelője.

A különféle hangok édes-bús melódiában folytak egybe s úgy rémlett előttem, hogy a sajátságos dallamot maga a föld valahol messze, nagyon messze kilehli magából, hogy e széles szép határt édes álomba ringassa.

A poros mezei úton egyszerű halászbottal hazafelé siettem. A nyári alkony főnséges poézise s az első álmaiban szendergő természet misztikus nyugalma teljesen lebilincselte szívemet és lélkemet. Gondolatokba mélyedve észre sem vettem, hogy a kis patak hídján belebotlottam egy füttyörésző alakba.

— Hé, fiatal úr, — szólt meg mellettem valaki.

A redves, mély hangról megismertem az öreg Jánost. Valaminek történnie kellett, hogy a falu végéig elértem.

— Mi újság? — kérdez em kíváncsian.

— Bizony újság a mondókám! Éjjel ismét ott leselkedtem a ruzsbaçi sarokban. Egyszerre csak látom, hogy a sekély folyásban ott vadásztatik az a hunczut lazac, mely pár héttel ezelőtt faképnél hagyott bennün-

ket. Valahogy nem ízlett neki az új háztáj vize, hát visszajött a megszokott helyére. A járásáról rögvést megösmertem. Ez a fenelegény, melyet az öreg Kubó innen elzavart. Jó volna az öreget meglátogatni, talán még áldomást is iszunk. Csak ezt akartam mondani. Isten áldja meg fiatal úr!

Füttyörészve befordult az alvóg utolsó mellékutczájába egy kis házikó nemsokára elnyelte alakját.

A ruzsbaçi sarokban ismét itt van a lazac!

Em él kellemesebb hírrel senki sem lephetett meg.

Tavasza óta ott csatangolt a fenyves sarok vad folyásaiban, az öreg János éjszakánként állandóan figyelemmel kísérte kalandos utait. Mikor vakációban hazajöttem, első kirándulásom alkalmával az a váratlan meglepetés ért, hogy a lazacnak még a nyomát sem találtam meg. Egy hétig nap-nap mellett eredménytelenül lestem a jó szerencsét. Mikor ezt János meghallotta, nem szolt egy szót sem, csak a fejét rázogalta. Láttam, hogy a dolog nagyon bántja az öreget. Negyednapra aztán megtudtam a valóságot. Kubó, a vén orvhalász, Péter és Pál napjának éjjelén ott leselkedett a sarokban, a szigonyvetést azonban elhibázta, azóta eltűnt a lazac is.

*

Másnap ebéd után megszólított az édesapám:

— Hová mégy délután?

— Halászni.

— Csak fogjál sok halat, mert a püspöki ebédhez az is kell a parochián.

Sebbel-lobbal összeszedtem halászszerzőimaimat: a vastag horognyelet, a selyem-halászsínórt s a kedves mű-

szati-társulat részére 1'35 mázsát, végül a Hármas-kőrösi halászati-társulatnál 0'65 mázsát. A szállítás zömét, különösen a Dunába szánt halakét mult hó 27-én végezték s bár a halak 24 órát meghaladó időn át voltak hordókban, számba nem jövő veszteséggel érték rendeltetésük helyére. Ugyanezt mondhatjuk a tiszaiakról és körösbeliakról is, a melyek folyó hó közepén lettek szállítva.

Nagyobb kísérletezés folyik a Fertő-tónak czompóval és süllővel leendő behalásítására. Ez a hatalmas, több mint 50,000 hold kiterjedésű tó tudvalevőleg mindig bővelkedett halakban. Különösen kedveli a csuka, ponty, czompó és kárász. Azonban az elmúlt évtized folyamán annyira megapadt a tó vize, hogy halászatiilag egészen értéktelenné vált. Csakis a legutóbbi évek folyamán javult a helyzet, amennyiben a tó ismét megtelt vízzel s a maguktól betelepült halak annyira elszaporodtak, hogy most már megint széltiliben halásznak. Ez a körülmény arra indította az illetékes tényezőket, hogy a halászati jogtulajdonosokat szintén társulattá alakítsák s ezen szervezeten révén gondoskodjanak a halászat okszerű és mentől intenzívebb kihasználásáról. A társulat alakuló ülése május 22-re van kitűzve.

Addig is, a míg az így felkeltett érdeklődés mellett a társulat maga gondoskodhat a tónak rendszeres behalásításáról, a földművelési miniszter az országos halászati felügyelőség javaslatára megengedte, hogy czompóval és süllőikrával kísérletezzenek a tó behalásítását illetőleg. Jellemző ugyanis, hogy a mai halállományban aránylag legkevesebb a czompó, a süllő pedig egészen hiányzik. A czompót illetőleg a jelenség annál feltűnőbb, mert alkotásánál fogva a tó mire sem alkalmasabb, mint ezen újabban igen nagy áron értékesíthető halfaj tenyésztésére. A telepítés előmozdítására 12 mázsa, mintegy 40,000 darab vegyeskorú czompót eresztettek ki a Fertő 3 pontján névszerint Czenk, Valla és Feketeváros határában.

halacska. A halászkosarat a nyakamba akasztottam, aztán vígan nekivágtam a távoli ruzsbachi saroknak.

A község végén élénk sürgés-forgás közepette a diadalkapu gerendáit szögezték össze, melyet a bérmlő püspök tisztetére állítottak föl. Az út két szélén díszítésre szánt fenyőágak hevertek, pajkos fiúk hancurozva bukfenczeket hánytak az illatos galyakon. Csitri kis leányok vad virágokból koszorúkat fontak, egész gyermekesereg bámulta szorgalmas munkájukat.

Tovább siettem.

Útközben száz gondolat is villant át agyamon, melyek mind a renegát lazac köré csoportosultak. Nem közönséges fráterrel lesz dolgom, azt előre sejtettem, mert máskülönben az öreg János nem keresztelte volna el „fenelegény“-nek. Legjobban azon izgató gondolat kínozott: fog-e egyáltalán a csali után kapni? Megnyugtatót némileg az a gondolat, hogy ilyenkor délután a lazac is megemésztette éjjeli zsákmányát, üres gyomorral talán előbb rábírható lesz egy kis hajszára.

Egyórai bandukolás után elértem a ruzsbachi sarkot.

A Poprád itt a fenyves hegyek között összeszorul, a meder kiálló kövei kettészelik a hullámokat, melyek fehér tajtékat hányva zúgó robajjal tovább iramodnak.

A hány kanyarulat, annyi folyás van itt. Vajjon ezek közül melyikben tanyázik a keresett halam?

Az első két folyást eredménytelenül horgásztam át. Hal nem is mutatkozott, pedig a kis csali csábítóan szelte át a napsugaras hullámokat.

A következő fordulónál már megélnékült a víz. Az egyik kiálló kő mellől elösrant egy szép pisztráng s a kis műhalacska után kapott. A horognyelet megrán-

Tervbe van véve továbbá e tónak süllővel való behalásítása, illetőleg e végből kellő kísérletek végzése. Az a körülmény ugyanis, hogy a Fertőbe ez idő szerint igen sok a süllőnek legközelebbi rokona: a sügér, nemkülönben, hogy számos gyakorlati példa igazolja, hogy ott a hol a sügér tenyészik, a süllő is megél és ikra útján az igen sekély vízárókba is betelepíthető, igazolni látszik a gyakorlati tenyésztők által vallott azon nézetet, hogy a süllő természetes úton csak azért nem honosodott meg a Fertőben, mert a halak áttelepülését leginkább közvetítő madaraknak a süllőt illetőleg szerepe nem lehet, mert ez a halfaj mélyebben ívik, semhogy ikrájukat a madarak elérhetnék és tehát tovább hordhatnák. E föltevésben tagadhatatlanul sok a valószínűség, minélfogva az illetékes körök intencziója szerint végzendő 250 darab költőkosárban kihelyezendő mintegy 5 millió süllőpete költetésével végzendő kísérlet előreláthatólag néhány év alatt tökéletesen tisztázni fogja ezt a kérdést.

Nagyobbszabású behalásítást tervezett a kormány a Dráva és a Duna alsó részein a Horvát-Szlavon kormányfal közös számlára, elfogadva a nasici tógazdaságnak 100 mázsa éves ivadék szállítására vonatkozó ajánlatát. Minthogy azonban előzőleg a halak védelme volt biztosítandó, olyan értelemben, hogy Horvát-Szlavonország hatályba lépteti az 1906. évi április 6-án kelt halászati törvényét, az e végből folytatott tárgyalások tartama alatt magányos tenyésztők részéről oly kereslet mutatkozott a növendékhalanyag iránt, hogy a kormányok a mesterséges haltenyésztés terjedését gátolták volna, ha lehetővé nem teszik, hogy az ajánlattevő mindenkélett a magántenyésztők szükségletét elégítse ki s a közvizekbe csak azt eresztetik, a mi ezen felül még kapható. Így esett aztán, hogy a szállító csupán 41 mázsa igen szép, éves pontyivadékot tudott szállítani, a miből 10 mázsa (mintegy 28,500 drb) Dolni-Mihojlác, 12 mázsa (mintegy 48,000 drb) Eszék és végre 19

tottam, a hal nagy zenebonával vergődni kezdett, de elszabadult s villámgyorsan eliramodott.

Mikor a csalit bekaptam, bizonyára korán bevágtam a horgokat. Rosszul volt megfogva, hát megugrott.

A többi folyásokban sem akadtam a lazac nyomára. A kis műhalacska hol lassan, hol gyorsan, hol meg zezgugosan, de eredménytelenül szelte a vizet.

Már az utolsó fordulóhoz értem.

A műhalacska minden mozdulatát kettőzött figyelemmel kísértem, a vén ragadozó alakja azonban nem jelent meg a hullámokban.

Ismét csalódtam hát.

A folyás lankás felületű alsó végében már csak gépisen dobáltam a csalit, oda sem figyeltem a vízre, mert az újabb kudarc végtelenül bántott.

És akkor a tizedik dobás után egyszerre csak fölvetődik a vízfenékről az én sokat keresett halam. Kimért lassú evezéssel a műhalacska felé tartott s mikor már elérte, villámgyorsan megfordult és széles farkával óriási ütést mért a kis csalira.

A halászbótot fölrántottam.

A horgok a hatalmas hal széles farkában megakadtak. Gyorsan megragadtam a zsinórt és sarkonfordulva, a part melléki rétre rohantam. Mikor jó kőhajásnyira eltávolodtam a víztől, abbahagytam a futást.

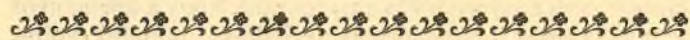
Ott vergődött előttem a zöld gyepen a „fenelegény“, hatalmas testét kétségbeesetten lökte a levegőbe, szájjával éltető eleme, a víz után kapkodott, mindenáron menekülni szeretett volna kegyetlen helyzetéből.

Megsajnáltam a folyó szép királyát, bicskám éles pengéjével véget vetettem kínjainak.

mázsa (mintegy 38,000 drb) Vukovár alatt lett a Drávába, illetőleg a Dunába szabadjára eresztve. Sajnos azonban, hogy az utolsó helyen említett szállítmányt baleset érte, a mennyiben a telettetőket a M. Á. V. Gjurgjenovác Susine állomásával összekötő keskeny-vágányú vasútnál még a berakás alkalmával törőnt kisiklás folytán a szállítás 9 órai késedelmet szenvedett s noha a halak felfrissülése érdekében minden lehető megtörtént, mintegy felerésze élettelenül érkezett a Dunához. Említésre méltó, hogy a halaknak legszebbje pusztult el, míg az apraja közt bágyadt is alig akadt, de a melyik azonnal felüdült, a mint friss vízbe jutott.

Végül fölemlítendő a Turáról szállított 5 mázsa, cca 20,000 darab éves pontyvadékból álló szállítmány, mely április hó 18-án érkezett Szolnokra s az ottani halászok közreműködésével lett a Tiszába kieresztve.

Összefoglalva az elmondottakat kitűnik, hogy a múlt évi költségből mintegy 72,000 drb törpeharcsával, 217,000 drb ponty és 40,000 drb czompóivadékkal népesítette Darányi a közvizeket. Ezekhez számítandók természetesen a hegyvizek népesítésére fordított sebes és szivárványos pisztrángivadék, továbbá a süllőikrákból keltetett ivadék, valamint az ivadéknevelő-telepekről kieresztett halacsok. Ám ezek a számadatok élénken tanuskodnak arról, hogy immár nem csak aratunk, de vetünk is a halászat terén, csak úgy mint a mezőgazdaságban. Azt a gazdát pedig, a ki erre népünket megtanítja, bizonyára milliók fogják áldani! L. J.

Teletetés szivattyuzással.

Irta: Répássy Miklós.

A halasgazdaságok üzemének egyik legfontosabb része a *teletetés*. A halak étvágya a víz hőmérsékével együtt nő vagy fogy. Egyes fajok télen át egyáltalán nem esznek; így pl. a mesterséges halászat

legtömegesebb produktuma, a ponty sem. A hideg időszak beálltával tömegesen elpihen a víz legmélyebb helyein; életműködése a minimumra csökken. Éppen, hogy lélekszik. Levegős vízre van tehát csak szüksége.

A halak ezt a tulajdonságát a mesterséges viszonyok között létesített tógazdaságoknál igen észszerűen lehet felhasználni a tavak fenekének felfrissítésére. Télen át aránylag kis medenczékben tartható a hal. Ez alatt a haltermő nagy tavak szárazon állanak. Kifagyasztják azokat; kiteszik feneküket lehető soká a nap s levegő talajfeltáró hatásának. Ha szükséges meg is trágyazzák. Az ismét vízzel borított területek ily módon feltárt termőereje bőven adja aztán a természetes haltáplálékul szolgáló alsóbbrendű állati s növényi szervezeteket s így bőven gyarapszik az oda bocsátott halivadék is.

Fontos dolog a teletetés az értékesítés szempontjából is. A halfogyasztás a hűvösebb időszakban: ősztől-tavaszig a legtömegesebb. A termelőnek arra kell törekednie, hogy a nyáron át termelt halat ebben az időben *egyenletesen elosztva* értékesítse, mert így a legnagyobb árat érheti el. El kell a halakat elevenen raktározni; a mire ugyancsak kis medenczék: telettető-tavak szolgálnak.

E medenczék a termelőtavakhoz képest elenyésző kis helyet foglalnak el. Százholdon termelt halat igen könnyen el lehet $\frac{1}{2}$ holdon tartani. Hanem elég mélyeknek, legalább 1.5—2 m. kell lenniök és szükséges, hogy bőséges friss, *levegős* víz áramoljon át rajtuk. Hogy azután a betett halat könnyen ki lehessen belőlük szednie, le is kell tudni csapolni azokat. Létesítésük-nél az a műszaki követelmény tehát, hogy állandó, levegős vízfolyás mellett körülbelül 20 m. magas vízeséssel rendelkezünk. Ezt bizony különösen sík vidékeken sokszor lehetetlen megtalálni. Sok helyütt csak ez az akadálya az okszerű, rendszeres halasgazdaságok létesülésének.

Örömem határtalan volt. Odaszerettem volna kiáltani a nagy világnak, a fehértarajos hullámoknak s a sötét fenyvesnek: meg van a nagy lazac, a „fenalegény”-nek vége van

És ekkor mélabús érzés nyilalt szívembe. A szájalom és sajnálkozás egy bizonyos nemével rátapad tekintetem a mozdulatlan hatalmas halra: szegény szép király, ez hát a te szomorú véged?

Csöndesen összeraktam szerszámomat, a ritka zsákmányt zsinórra fűztem s a poros országúton haza bandukoltam.

A község előtt a nagybátyámmal találkoztam, megszólított:

- Hát te mit czipelsz?
- Lazacot, — feleltem büszkén.
- Hol fogtad?
- A ruzsbachi sarokban.
- Két pengőért add el.
- Nem lehet.
- Miért?
- Mert a püspök asztalára szántam.
- Csak nem ettél bolondgombát? Evett az a püspök már annyi lazacot, hogy meg is unta. Kapsz tőlem még egy skatulya cigarettát is.

Belém bűjt a nyereszkeség ördöge, alkura fogtam a dolgot:

- Ennyiért nem adom.
- Hát mi kell még?
- Tíz jó szivar.
- Azt is megkapod s rádásul meghívlak a holnap utáni ebédre.

Összeparoláztunk.

A legközelebbi bolt előtt már zsebrevágtam a skatulyát is, meg a tíz szivart is.

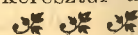
Házunk előtt már várt az öreg János. A kőpadon csöndesen üldögélt s boldogan fújta pipájából a szűzdohány kékes füstjét. Sanda pillantással foghegyről megszólított:

- Üresen.
- Nem egészen, — feleltem.
- Hát hol a lazac?
- Eladtam, — s ezzel egy pengőt meg a tíz szivart a markába nyomtam.

Negyednapra a kapunk előtt találkozik a nagybátyám az édes apámmal. Illó távolságból meglestem párbeszédüket:

- Aztán mit ettél a püspöki lakomán?
- Az öregem felsorolja a sok sültet meg süteményt.
- Hát hal volt-e? — kötekedik tovább nagybátyám.
- Az bizony nem volt.
- Miféle ebéd volt az, ha halat sem ettetek?
- Úgy beszél, mintha te bizony ettél volna?
- Eftem hát!
- Halat?
- Azt, s hozzá még lazacot.
- Ezt meg honnan szerezted?
- Honnan? Hát a fiad fogta!
- Ki? A fiam? Hol van az a gazember? Agyonütöm!

A „gazember” ekkor már ungon-berken keresztül a széles határ felé rohant,

Közelfekvő a gondolat, hogy ily viszonyok között a telettetők vízének áramlását, illetőleg lecsapolását mesterséges erővel végeztessük. Csakhogy első pillanatra is előtérbe nyomul ennek a szokatlan munkának a költsége. Nem-e terhelné az meg az ilyen üzemet túlságosan, szemben azzal, a melyik ingyen kapja azt?

Avagy a gépüzemnél esetleg beállható zavarok nem kockáztathatják-e az egész vállalkozás sikerét akkor, a mikor a folytonos vízszolgáltatást oly lényeges feltételnek tartjuk? Minderre csak gyakorlati kísérlet alapján lehet megbízható felületet adni.

Egy ilyen kísérletet, még pedig bevált kísérletet ismertetünk az alábbiakban.

Éppen az olyan síkvidékeken, a hol a telettetés a csekély esés miatt nehézségekbe ütközik és éppen azok a munkálatok, a melyek a természetes halászatnak annyit ártottak, az árvédelmi és belvízrendező munkálatok igen gyakran a legintenzívebb halászati üzemre adnák meg a módot. Legújabb példa erre hazánkban a f. évvel üzembe vett, kerekszámban 1000 holdat kitevő écskai tógazdaság, gróf Harnoncourt Félix uradalmában, Lukácsfalván, Torontál megyében.

A tógazdaság alapja a 900 holdnál nagyobb, ú. n. Fehér-tó, a mely a Béga folyó partján Zakárfalva és Erzsébetlak között terül el. Rendelitetése volt, hogy a környező területek belvizeit magába fogadja, oly időben, mikor azok a Bégába le nem vezethetők.

A tóban halászatot mindég üztek, de teljesen rendszertelenül; a mint a bizonytalan vízjárásra való tekintettel másképp alig is lehetett.

Ujabbban a Béga hajózhatóvá tételét; vízszínét, a téli jégzajlás idejét leszámítva, állandóan magasan tartják, a belvizek levezetésére külön szivattyútelepet kellett tehát felállítani, a mely a nagybecskereki tiszai ármentesítő társulat árvédelmi töltésén át emelheti a vizet a Bégába.

Ezzel meg volt teremtve az alap az okszerű rendszeres halászatra is. Annak ugyanis feltétele, hogy a tavak ne csak vízzel legyenek mindég megbízhatóan el látva, hanem azok a szükség szerint le is legyenek bármikor csapolhatók.

Az uradalomnak a földművelésügyi miniszteriumhoz beadott kérvényére az országos halászati felügyelőség elkészítette a szükséges terveket s megadta az üzemre vonatkozó útmutatást.

Ezekre vonatkozólag még lesz alkalmunk bővebben tájékoztatni olvasóinkat. Most csak a telettetésnek új módjáról kívánok szólni.

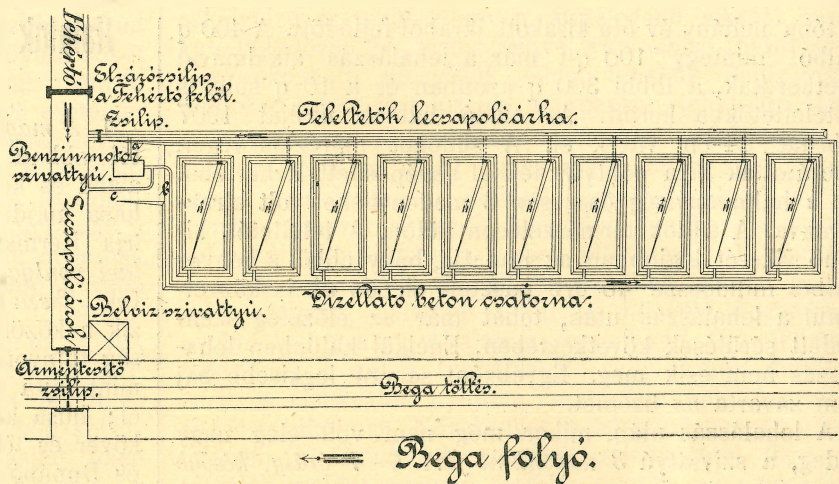
A telettetés az adott viszonyok között természetes eséssel lehetetlen volt, mert sehol a közelben nem volt előállítható az az 1'5—2'0 m. vízszínkülönbség, a mely a telettető tavak megbízható működéséhez megkívántató. Már pedig a telettetést mellőzni nem lehetett. Eltekintve attól, hogy a nélkül rendszeres, tagozott, szóval belterjesebb üzembről szó nem lehetett, feltétlenül szükség volt itt azt megoldani abban az esetben is, ha csak máshol nevelt ivadékkal szándékolják is benépesíteni a tavat. A tó nagy terjedelménél fogva ugyanis egy-egy lehalászásnál 600—800 q halra kell számítani. Ezt a nagy mennyiséget azonnal értékesíteni alig lehetne vagy legálább is nem megfelelő árban. Telettetésök, illetőleg ez esetben raktártavak nélkül a tógazdaság üzleti

eredménye teljesen ki volna szolgáltatva a nálunk bizony meglehetősen rendszertelen halkereskedelem kényének.

Mindezek figyelembe vételével ajánlottuk az uradalomnak a szivattyuzással való telettetést. Ezen az alapon készült a terv, a melyek szerint mult év őszén meg is épültek a telettetők.

Az általános helyszínrajzot az 1. ábra mutatja. Tíz medence készült a Fehér-tó lecsapoló árka végében, annak balpartján a Béga töltése mentén. Egy-egy medence 42 m. hosszú és 17 m. széles, tehát 714 m² területű; tervezett vízmélysége 1'8 m.

A vízellátó-betoncsatorna a medenczék Béga felőli végén fut végig, a lecsapoló-árok pedig azzal párhuzamosan az ellenkező oldalon s a Fehér-tó lecsapoló-árkába torkollik. A vízellátó-csatorna feneke és a telettetők lecsapoló árkanak feneke között 2'30 m. magasságkülönbség van. Erre a magasságra kell a leggyorsabb esetben a szivattyúval a szükséges vizet emelni. A számítás alapjául már most a következő adatok szolgáltak. A tíz telettetőbe egyenként másodpercenként átlag 3'5 liter állandó vízsugarat számítva, egy 125 mm.-es centrifugal-szivattyút állítottunk fel (Schlick-gyár), a melyet egy 3 lóerejű benzinmótor hajt (Ganz-gyár). A szivattyú

1. ábra. A telettetők helyszínrajza. 1 : 3000.

510 fordulattal adja a kívánt 35 liter vizet másodpercenként.

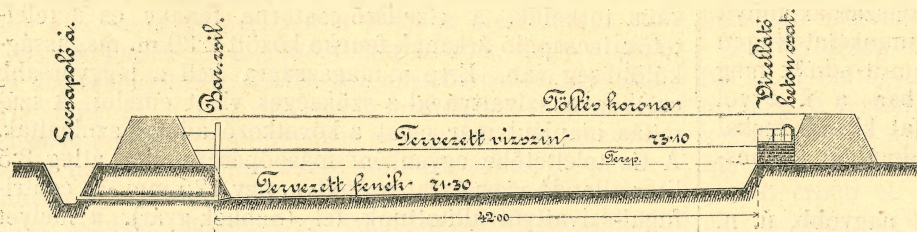
A telettetők a vázolt elrendezés szerint a következőkép tarthatók üzemben :

Megtöltésük az ármentesítő-zsilipen át a Bégából történhet, mert a telettetők tervezett vízszíne körülbelül egyezik a Bégában a hajózás céljaira tartott vízszínével. A víz e zsilipen a telettetők lecsapoló-árkába jut s onnét a telettetők teljesen nyitott lecsapoló-zsilipein át az egyes medenczékbe. A mikor a víz itt elérte a Béga vízszíneinek magasságát, a telettetők lecsapoló-zsilipjeit és a telettetők lecsapoló-árkán levő zsilipet lezárják. A halakat berakják a telettetőkbe s egyidejűleg végzik a vízkörben való mozgatását úgy, hogy az „a” csövön felszívja a szivattyú, beönti a „b” vízellátó-csatornába; onnét eloszolva jut az egyes medenczékbe. A medenczékben a lecsapoló-zsilipek zárodéskáinak felső élén be a lecsapoló-árokba. Innét aztán vissza a szivattyúba s i. t.

Ha a telettetőket le akarják halászni, akkor felnyitják azok lecsapoló-árkanak zsilipjét s az egyes meden-

czék lecsapoló-zsilipjét s a belvizek levezetésére szolgáló szivattyúval néhány perc alatt kiürítik azokat. De e nélkül is meg lehet oldani a dolgot olyképp, hogy a telettetők lecsapoló-árkának zsilipét zárva tartva, a benzinmótoros szivattyúval az „a” csövön felszívott vizet nem a „b” csatornába vezetik, hanem a „c” elágazáson ki a Béga felé.

A berendezés múlt év őszére készen állott. Szükség volt rá, mert a „Fehér-tavat”, hogy rendszeres benépesítése tavasszal végezhető legyen, kikellett teljesen halászni, illetőleg lekeltett csapolni. A dolog sikerült is. Kifogtak a tóból kerekszámban 400 q vegyes halat: pontyot, csukát, harcsát, kecségét stb. Azonfelül még 3500 drb fogassüllőt, mintegy 10 q súlyban. Ez a süllő

2. ábra. A telettetők hossz-szelvénye. Magasság 1 : 300, hossz 1 : 600.

a tóba néhány év óta kirakott ikrából fejlődött. A 400 q halból mintegy 100 q-t már a lehalászás alkalmával széthordtak, a többi 300 q azonban és a 10 q süllő is a telettetőkbe került. Az eladó halnak utóját 1907 február 14-én vitték el. A süllőket márczius végén bocsátották ki a pontyivadékkal benépesített Fehértóba. Ez a halmennyiség összesen 6 medenczébe volt elraktározva. A süllők természetesen külön. A telettetés kitünő sikerét legjobban az mutatja, hogy ebből a kényes halból mindössze 45 drb pusztult el, de az is közvetlenül a lehalászás után, tehát már az előzőleg szenvedett sérülések következtében. Enélkül különben lehalászás nem esik meg. Egyébként semmi legkisebb baj sem zavarta az üzemet.

A lehalászás után, mikor még nem volt elég nagy hideg, a szivattyú 3 naponként járt 6—7 óráig, később

3. ábra. A telettetők kereszt-szelvénye. Magasság 1 : 300, hossz 1 : 600.

1 héten csak egyszer s a leghidegebb időben kéthetenként egyszer 4—5 óráig. Ez-teljesen elegendő volt arra, hogy a halak jól érezzék magukat.

A motor ezalatt 445 kg. benzint fogyasztott, a melynek kg.-ját 38 fillérrel fizették. A szivattyú munkája tehát mindössze 170 koronába került! Az elért eredményhez képest ez igazán potomság. Ennyit magának a 10 q süllőnek átteleltetése is megér; nem is említve azt, hogy minő értékemelkedés érhető el a piaci halnál, ha azt a karácsonyi élénk keresletre tudják tartani.

A szivattyú költsége 1225 K volt, a benzinmótoré 1900 K; a szerelés s a szivattyú bódéja körülbelül 1375 K ba került, az összes költség tehát 4500 K-át tett ki.

Ennek a befektetésnek évi törlesztéses kamatát 10%-ra

véve az összes üzemköltség mintegy 600 K. Oly összeg, a melyet már 50—60 q piaci árú termelő, tehát körülbelül 100 k. holdas tógazdaság is könnyen megbírhat.

Megjegyzendő még, hogy a géphez nem kell vizsgázott gépész, hanem az azzal való bánást megtanulhatja minden értelmesebb ember.

Az esetleg olykor-olykor szükséges javítások sem okoznak nagyobb bajt. A mint az Écskán nyert tapasztalatok mutatják, a telettetők gondos megfigyelése mellett a vízfelfrissítéssel igen lehet gazdálkodni; szó sincs arról, hogy folyton kelljen a szivattyút járatni. Aránylag nagy időközöket is kibírnak a halak. E tekintetben tehát nincs mitől félni.

Az écskai berendezés kezdeményező lépés e téren nemcsak hazánkban, hanem a mesterséges halászat terén általában is. A leírt kedvező eredmények alapján pedig bizvást megoldottnak tarthatjuk a kérdést. Hisszük s reméljük, hogy nem csekély területet sikerül majd hazánkban ezzel is az intenzív halászati hasznosítás számára megnyernünk.

Halaink halászati és tenyésztési szempontból.

Irta: Lakatos Károly.

(Folytatás.)

1. A magyar ponty (*Cyprinus hungaricus*). A tőpontytól abban különbözik, hogy teste jóval nyulánkabb alakú és kevésbé lapos, de alacsonyabb, míg háta és hasa majdnem egyenes; az orra tompa. „Ezen hal — írja Herman Ottó — a Fertő német halászságának tavi pontya, „Seekarpfe“, a Balaton poszárja, a Dráva-fok Tisza-pontya, mely életmód szerint nem különbözik a közönséges vagy tőpontytól s a magyar halászság túlnyomó részénél nem is mint külön faj, hanem mint fajta ismeretes. A Fertőben 10—15 kiló súlyt ér el; húsa kevésbé becsült, mert rendszeren tulságosan kövér és toízű. Heckl a Fertőből, Balatonból, Tiszából és Dunából említi, Petényi még a Velencei-tóból is említi s följegyezte, hogy az, a melyet az ercsi-i halász, Horváth, Komárom alatt fogott, 25 kilogrammot nyomott“.

2. A király- vagy tükrös-ponty (*Cyprinus macrolepidotus*). Fő jegyeire nézve a közönséges pontyval megegyez, csak hogy testének egyes részeiről elhullatja halpénzét, de a hol megmarad a héj, az feltűnően nagy, rendetlenül elhelyezett pikkelyekből áll.

A bőr- vagy meztelenpontyok minden pénzüket elhullatják, csupaszokká válnak. E fajták átöröklés folytán tovább szaporodnak. Tudományos nevük:

3. A csupasz ponty (*Cyprinus nudus*). Herman Ottó szerint e hal minden bizonynyal a tükrös-pontytól ered. A keverékfajok közül megemlítem a következőket, melyeket halásznépünk is régtől fogva ismer és tudja eredetüket is.

1. A pontykárász (*Cyprinus acuminatus*). Ez a tőponty és kárász keveréke s „pontykárász“ akkor, ha inkább a pontynak jegyeit viseli magán (Herman O.). Heckl új fajnak nézte s le is írta; főjegyei a következők: pontyjellemét főképen a pontyéhoz hasonló bajusz adja meg. A test magassága $2\frac{1}{2}$ egészen $2\frac{3}{4}$ -szer fordul meg a hosszúságban; a fej nyujtottabb, hegyesedő; a homlokvonal kissé homorú; a hát a sörényűszoíg

majdnem egyenes vonalban vagy igen lapos ívben emelkedik.

2. A *kárászponty* (Carpio Kollari). Ez inkább a kárász jegyeit viseli magán. Bajusza nem pontyszerű, hanem nagyon rövid; torokfogai is közelebb állanak a kárász torokfogaihoz s koronájuk nem őrlő, hanem kehelyszerű. Teste lapos, magas; magassága közel $2\frac{1}{2}$ -szer fordul meg a hosszúságban; a hátvonal nagyon domború. — Ügylátszik és magam is úgy tapasztaltam, hogy ez és az előbbi keverékfaj is a tavak specziálítását képezi s nem éppen gyakori jelenségek. — Hogy a ponty imént leírt és még más fajtáit és keverékfajtáit északi, déli, keleti és nyugati vidékeken egyaránt észlelhetjük, onnan magyarázható meg, hogy ezt a halat minden nehézség nélkül messzire elküldhetjük és könnyen meghonosíthatjuk; továbbá fölteszszük, hogy ugyanazon föltételek és okok ugyanazon változásokat és okozatokat hozzák létre.

Az elmondottak inkább természetrajzi vonatkozásuak lévén, az alábbiakban a halgazdaság és illetve mesterséges tenyésztés elveit tartva szemelött, fogok ezen, immár háziállatként szereplő halfajunkkal foglalkozni, mely a gazdaság szerves tartozékává avatatott immár s mint ilyen a legfontosabb tenyészhalunk.

Tenyésztése könnyű, alig jár valami komplikációval; tenyésztési feltételei azonban szigoruan szemelött tartandók az elérhető legnagyobb siker érdekében. Természetesen a pontytenyésztés anyagául kizárólag a *közönséges* ú. n. „tőponty“ nemesített fajtáit vesszszük; a mi pedig a tenyésztési feltételeket illeti, a következőket kell a tenyésztőnek szemelött tartani: 1. Csak olyan tó használható tenyésztésre, a mely szükség esetében könnyen lecsapolható s emellett kellő vízmennyiséggel bír, mely esetleg még duzzasztható is, tehát esési színvonalra kell, hogy a tó feneké alá essék. A lecsapolhatóság, vagyis a tó kiszáritási lehetősége főfeltétele a tenyésztésnek. 2. A tóternek és talajalakulatnak olyannak kell lenni, hogy azon egy nagy tó („hízaló“), több kisebb tó és egy telettő-tó alakítható legyen. 3. Háromféle tő-tóra van tulajdonképpen szükség, ú. m.: ivó-, növendék- és hízalóra. 4. Az *ivó-tavak* kisebb árnyuak lehetnek s mélységük a 60—70 cm.-t lehetőleg ne haladja meg, szélük pedig egész körületükön sekély legyen s vízinövényekkel benőtt. Az ily tavakat télen át szárazon kell tartani, hogy talajuk jól kifagyjon s ennek következtében megsemmisüljön mindaz, a mi a halivadéknak ártalmára lehetne; az ivási idő elkövetkezésekor azután vizet bocsájtunk a tavakba, majd pedig a tenyészítő anyaghat bocsájtjuk be, mely célra egy-egy tenyészítő-tóba elégséges egy nagy egészséges anyaponty és két kisebb tejes. *Dubisch* szerint egy négykilogrammos anyaponty után 100,000, egy hatkilós után pedig 200,000-nyi ivadék támad, a mi nagy tógazdaságnak is elégséges. 5. A *növendék-tavak*-nak nagyobbaknak kell lenniök (kettőtől öt hektárig terjedhetnek, míg az *ivó-tavaknak* elégséges egy tízedhektárnnyi terület is). A víz ezekben csak tavasszal bocsájtassék be. Ezekbe a tavakba helyeztetnek át ötödnapos korukban a pontyivadékok finom szövetű szákok segítségével. Az ivadék kb. négy hét múlva növekedésében eléri a 4 cm.-t; azután a „nyújtóba“ (nagyobb tó) helyeztetik át, hol növekedése szaporább lesz s nyár végéig tetemes haladást ér el mint súly, mint pedig hosszúság tekintetében. Ezek az ú. n. „egynyaras“ halak, melyek a következő nyáron egy akkora tóba helyezendők át, hogy hektáronként kb. 520 ivadék essék. Ezen áthelyezették súlya őszig eléri az egy vagy másfél fontot s kihalásztatván

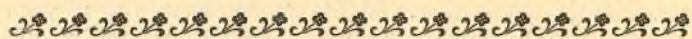
a „telettő“ haltartóba kerülnek. Csak a harmadik évben kerül az ivadék a „hízaló-tóba“, melybe hektáronként legfeljebb 200 drb ponty bocsájtható. Itt készülnek el aztán piaci árúvá, a mennyiben őszig ismét vagy egy kiló súlylyal tetemesbednek a halak. Fontos elemi rész az, hogy azok a tavak, melyekben *tenyészhalakat* bocsájtani akarunk — *előkészíttessenek*: a meder előbb ugyanis — mint már említve volt — kifagyasztassék; majd pedig már az első használati év után fel is szántassék, valamely gazdasági növénynyel bevettesék s ennek learatása után kerüljön csak ismétlen eredeti rendeltetése szolgálatába. A pontytenyésztés eme főbb vonásainak ismertetése után, a tájékoztal-nabbak kedvéért némely fontosabb részlet ismertetésére is kiterjeszkedem még az alábbiakban. Nagyon fontos körülmény a tenyésztőre nézve a terjesztendő hal, így a ponty *életfeltételeinek* kellő ismerete. Ezt illetőleg, természetes, hogy a hal élető eleme: a *víz* az a tényező, mely elsősorban kell, hogy a czélszerűség szempontjából alapos tanulmányozásunk tárgyát képezze, mert a halak életmódja szorosan összefügg a víz természetével és a benne található állati és növényi élettel. A ponty úgy a víz hőfokát, mint annak élelytar-talom szerinti minőségét illetőleg típusa a szívós életű halaknak s tudvalevőleg a lomha, meleg és stagnáló vizeknek a hala. Bár a folyóvizekben is megél, azokat távolról sem kedveli annyira, mint a lankás partú sekélyvizű és tehát könnyen átmelegedő síksági tavakat, különösen ha vizük védve van külső befolyások által okozható mozgásuk ellen, fenekük pedig akár homokos, akár iszapos, de mindenkor lehetőleg lágy.

Természete szerint inkább lusta, mint mozgékony, de emellett jó étkes állat. Minél melegebben süt a nap, annál inkább keresi élelmét, amelyet részint a víz színéről, részint a vízből, leginkább azonban a fenékről szedi. Táplálékául a vízben élő apró, sőt parányi állatkák szolgálnak, de alkalomszerűleg a vízi növények magvait, valamint állati és növényi korhadmányokat is fogyaszt. Általában semmit sem hagy felhasználatlanul, a mihez hozzáférhet; vagyis, mert mindent eszik, a vizek által nyújtott mindenféle táplálék értékesítésére alkalmas. Növekedése s húsminősége azonban teljesen a fogyasztott táplálék minőségétől függ. Jó táplálék mellett gyorsan fejlődik, míg ha az nem megfelelő, alig megy valamire. Hízékonyságánál fogva jelentékeny súlyt érhet el. Így vannak adatok arra, hogy már $37\frac{1}{2}$ kg. súlyú pontyot is fogtak; 10—15 kgrammosak elég gyakoriak. Egyébiránt, mint bizonyos fokig valamennyi hidegvérű állat, a pontynak a fejlődése is lényegesen függ a víz hőfokától. Azt mondhatjuk él és hal a ponty a víz hőmérsékének emelkedése és alászállása szerint. Ősszel, a fagyos idő kezdetével, életműködése rohamosan hanyatlík, úgyannyira, hogy végre letárgiába: *téli álomba* merül. Ilyenkor seregekbe verődve, a vizek mély részén találjuk őket, ahol vagy állva, vagy lassan körben úszkálva, élik át a telet anélkül, hogy táplálkoznának. Mozgásuk, valamint lélekzésük a lehető legszűkebbre zsugorodván, természetes, hogy táplálkozásuk szünetel. Ezen idő alatt az ősz folyamán gyűjtött zsírkészletből telik az életet fenntartó csekély szükséglet, minélfogva a pontyoknál a teletés okvetlenül súlyvesztésséggel jár. Tógazdaságokban gyűjtött megbízható adatok szerint ez a veszteség az eredeti súlynak mintegy 5—10%-ra rúg. A tavasz élető melege, a zsendülő természettel együtt, a pontyot is új életre ébreszti. Hatása alatt életműködése egyre

élénkül s hamarosan teljessé lesz. Étvágya és emésztő-képessége nagyon is függ tehát a melegtől. Kivált közvetlen a téli pihenő után: tavasszal nagy az étvágya, amelyet a nyári meleg csak fokoz. Ám, ha a nyár tartama alatt erősen meghízott, az őszi első hűvösebb időjárás annyira lelohasztja étvágyát, hogy gyakran már októberben egészen megszűnik táplálkozni.

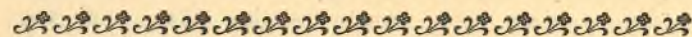
Legújabban megállapították, hogy a 13—23° C. hőmérséklet kedvez táplálkozásának leginkább, mert ilyen hőmérsékletű vízben veszi fel és emészt meg élelmét legjobban. Ennél alacsonyabb vagy magasabb hőfoknál emésztőképessége rosszabbodik. Mindamellet az említettél jóval nagyobb hőfokot is elvisel úgyannyira, hogy a 32° C. meleg vizet még jól tűri. Ám a teletelés is annál kevésbé viseli meg, minél hidegebb a víz és minél több abban a levegő. A ponty táplálkozására vonatkozólag még egyet. *Susta József* azt állítja, hogy a ponty hűsevőállat volna, mely főleg apró rákfélékből és a vízben tenyésző egyéb parányi állatokból táplálkozik, minél fogva a ponty gyors fejlődése és növekedése kizárólag az illető víznek ezen állatokban való gazdagságától függne. Tényleg a modern tógazdaságokban lehetőleg mellőzik is a mesterséges táplálékot s inkább a természetes táplálékra fektetnek súlyt, mint olyanra, melynek hiányát semmivel sem lehet pótolni. Ebből azonban nem következik, hogy a ponty táplálása kizárólag az Isteni gondviselésre bízandó. Sőt! „A halhús termelésének épúgy meg van a maga természettudományos alapja — írja *Répassy Miklós* (a „Halászat”-ban, — mint más termelésnek“. Kétségkívül! Mert ugyanis a pontyos halgazdaságok alapelve teljesen azonos a *legeltetés* alapelvevel.

(Folyt. köv.)

— TÁRSULATOK —

A „Marosvizi“ halászati társulat április 20-i közgyűlésén gróf *Zselénski Róbert* elnökölt. A halászatnak közös bérbeadása tekintetében még átmeneti állapot van, mert bár a területnek legnagyobb részét a társulat adja bérbe, még vagy 900 k. holdnyi részt a jogtulajdonosok értékesítik. A bérjövédelmet, mely átlagban 37 fillérre rúg holdanként, a jövő érdekében egyelőre tőkésítik. A halállomány szaporítására az államtól kapott 66,000 drb egy-nyaras pontyivadékot és 1.700,000 drb fogassüllő ikrát fordították. A folyó év folyamán két holtágot ivadéknevelő-telepnek rendeznek be, mivégből a hatósági eljárás már folyamatban is van. A mintegy 40 k. hold kiterjedésű telep kiépítése 4200 K-ba kerül. Erre a földmívelési miniszterium állami segínyt helyezett kilátásba. Nagy gondot fordítanak a vízterület őrzésére, mert az orvhalászat erősen dívik. Evégből rendszeres őrzést szerveznek. A három év múlva végződő átmeneti kezelés után pedig az egységes értékesítés végrehajtására kerül a sor.

— VEGYESEK —

Halászati kiállítás Pécsen. A mint az előmunkálatok előrehaladásából kivehető, a pécsi kiállítás nemesak megnyílik az előre kitűzött napon, *május 15-én*, hanem teljesen készen is lesz.

Felhívjuk az érdeklődők figyelmét, hogy az időszakos kiállítások elsője az *élőhal-kiállítás* lesz, a mely szintén

május 15-én nyílik meg. A kiállítandó élőhalak tehát úgy küldendők, hogy előtte való nap, vagyis *május 14-én Pécsre érkezzenek*.

A szállításra vonatkozó mindennemű felvilágosítást, valamint a szükséges nyomtatványokat is a *kiállítás titkárságától* (Pécs) kell kérni.

Az állandó halászati kiállításra szánt tárgyak már május hó 1-től kezdve küldhetők. Kívánatos is, hogy minél előbb beküldessenek, mindenesetre május hó 6-ika előtt, hogy a rendezés időben megtörténhessen.

Államtitkári szemle. Siófokról írják lapunknak, hogy *Mezőssy Béla* földmívelésügyi államtitkár április 23.-án Siófokon volt, a Balaton halászati részvénytársaság üzemét, főleg pedig a süllőszaporítást tanulmányozni. A vendéget a miniszterium illetékes tisztviselőin kívül több országgyűlési képviselő is kísérte, kiket az üzleti ügyekben külföldön járó ügyvezető-igazgató helyett *Reó Jenő* vezérigazgató fogadott. Behatóan megnézték a siófoki telepet, aztán pedig hajóra szálltak, hogy a szárszói akadón nézzék meg a süllő-fészkek felszedését és az ikrák további kezelését. A felszedett fészkek ez idén nem voltak ikrával úgy megrakva, mint máskor. Megállapítható volt, hogy több fészken az ikrák már kikeltek. Egyszóval a túlságosan kedvezőtlen, hideg és szeles időjárás miatt, a süllőívás nem sikerült annyira, mint más években. Közel 3 óráig tartott a halászok munkája, mialatt vagy 1000 fészket szedtek fel. A fészkeket költőkosarakba rakták s az örvényesi öbölbe helyezték el őket az ikrák költetése végett. A túlságosan hidegre fordult idő miatt a társaság már előbb szállt partra Földváron s onnan vonattal tért vissza a fővárosba.

Süllőikra-szétosztás. A földmívelési miniszter a halászati felügyelőség előterjesztésére ez idén 63 millió megtermékenyített süllőikra beszerzését és szétosztását engedélyezte. Ebből 104 folyamodót segélyeznek, a kik túlnyomóan közvizek halasítására kérik ezen anyagot. Nevezetesen 18 millió felül a Dunába, közelennyit a Tiszába helyeznek. Jut azonban a többi nagy folyókba is, mint a Vágba, Rábába, Kisdunába, valamint a Tiszának minden nagyobb folyójába. Magánvizekbe, többnyire dunai és tiszai holtágakba 6 millió ikrá kerül. Az ikrákat a simontornyai, verbászi és ihárosi tógazdaságok szállítják. Érdekes, hogy ez idén leghamarább Iharoson észleltek süllőikrát ápril 10-én. Simontornyán és a Balatonban ellenben csak 17-én észlelték az első ívást. A kedvezőtlen, felette zord tavaszi időjárás úgylátszik nemcsak késlelteti az ívást, de meglehetősen bizonytalanná is teszi annak lefolyását.

Gyorsan járó hajó a halászat szolgálatában. Balatoni levelezőnk írja, hogy az ottani halászati részvénytársaság kizárólag ellenőrzési szolgálat végzésére egy új hajót rendelt. Aránylag kicsiny és megfelelően épült hajótestbe 60 tényleges lőerejű benzinegép szolgáltatja az erőt, mert a gyárosnak 24 km. óránkénti sebességet kell biztosítani. A hajóban összesen 8 ember foglalhat helyet egy kis kajütben. Szolgálatát ez évi július 1-én kezdi meg. Ohajtjuk, hogy a társaságnak mentől nagyobb hasznára legyen az orvhalászat sikeres megfékezésében ezen jelentékeny áldozattal járó közlekedő eszköz, amelylyel a társaság megirt megmutatta, hogy nem sajnálja a pénzt ott, ahol üzemének emeléséről van szó.

A törpeharcra szívósságát jellemzi a következő eset: Márcz. 8-án d. e. fél 11 órakor csomagoltak 2 kiló hároméves ilyen halat Iharosban egy közönséges gyékényszatyorba, nedves moha közé, hogy aztán postán Ujfehértóra küldjék a szállítmányt. Itt 10-én reggel 8 órakor kézbesítették a küldeményt. Noha a halak 45½ óráig voltak víz nélkül s 571 km. kocsit és vasutat tettek meg, életben voltak s a mint őket vízbe eresztették, a legkisebb jele sem látszott annak, hogy az út megviselte őket.

|| **Dr. LENDL ADOLF** állattani praeparatóriuma ————— ||
Budapest, II., Donáti-utca 7. sz. ||

„Patria” irod. vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, Üllői-ut 25.